

Erythema ab igne – klassisk huddiagnos åter i hetluften

Laptopdermatit drabbar främst yngre

MARIA KARLSSON, specialistläkare, hudkliniken Karolinska universitetssjukhuset, Solna
maria.a.karlsson@karolinska.se

YLVA WERNER LINDE, docent, överläkare, hudkliniken, Södersjukhuset, Stockholm

Vårt moderna IT-samhälle med tillgång till bärbara hemdatorer har skapat förutsättningar för en nästan bortglömd huddiagnos, erythema ab igne, att återuppträda i nytt sammanhang.

Erythema ab igne är en klassisk hudförändring, som orsakas av långvarig direktkontakt med en värmekälla som ger en förhöjning av hudtemperaturen till ca 43–47 °C. Dessa temperaturer är inte tillräckliga för att framkalla brännskada men orsakar en kronisk kärl dilatation och inflammation i dermis, som med tiden ger hyperpigmentering av huden.

Den typiska kliniska bilden är ett fixt, rödbrunt, nätmönstrat utslag på platsen för värmeexponeringen [1].

Erythema ab igne var vanligt förekommande hos framför allt äldre och medelålders personer före centralvärmens införande i hemmen. Utslaget uppstod då ofta på benens framsidor där man var långvarigt exponerad för värme från kol- eller vedbrasa. Under de senaste 30 åren finns endast sporadiska fall av erythema ab igne beskrivna i litteraturen, bl a efter långvarig kontakt med varmvattenflaskor [2], elektrisk värmefilt [3] och sätesvärmare i bil [4].

Under den senaste tiden har antalet rapporter om erythema ab igne hos barn och ungdomar snabbt ökat. Hudförändringen har där orsakats av kontakt med bärbara datorer, laptoppar, och har därför benämnts »laptop dermatitis« i den engelskspråkiga litteraturen [5, 6].

De flesta fallen pojkar i 9–15-årsåldern

Under det senaste året har vi haft ett flertal barn och yngre vuxna som remitterats till hudkliniker på Södersjukhuset och Karolinska universitetssjukhuset i Stockholm med klassisk erythema ab igne på vänster lärs framsida, som uppkom-

mit efter flera månaders regelbundet användande av laptop. De flesta fallen har varit pojkar i 9–15-årsåldern. I anamnesen har framkommit att de suttit flera timmar dagligen med sin laptop direkt i knät utan underliggande, värmeisolerande skydd.

Datoranvändning för skolarbete, chattande och spelande upptar i dag en stor del av tiden för barn och ungdomar. Trots datortillverkarnas instruktioner att en laptop ska stå på stabilt underlag med fri zon runt om, är det vanligt att man sitter i sängen eller på golvet med sin laptop direkt i knät. Datorns utformning och namn (laptop = på knät) uppmanar också till placering direkt i knät. Eftersom batteri och fläktsystem hos de flesta datormodeller sitter till vänster på datorns undersida uppkommer förändringarna oftast bara på vänster lår. Har utslaget väl uppstått kvarstår det ofta i månader, även sedan man upphört med direktkontakt med värmekällan.

Godartat tillstånd – men möjlig riskfaktor för cellatypier

Erythema ab igne är i sig ett godartat, icke-symtomgivande tillstånd med i huvudsak kosmetiska konsekvenser. Erythema ab igne finns dock beskrivet som en riskfaktor för cellatypier, skivepitelcancer och Merkelcellstumör i huden [1, 7]. Sheynkin et al [8] har i en studie uppmätt påtagligt förhöjd skrotaltemperatur hos laptopanvändare och diskuterat potentiell risk för framtida infertilitet.

Vi vill uppmärksamma denna nya »epidemi« av erythema ab igne bland yngre personer, där värmekällan är bärbara datorer. Den typiska kliniska bilden tillsammans med anamnes på exponering ger diagnosen. Behandlingen består av noggrann information till den drabbade om vikten av att helt undvika placering av laptoppen direkt i knät, och prognosen för restitution är då god.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

Figur 1. Erythema ab igne på vänster lärs framsida utlöst av värme från bärbar dator (laptop) hos 9-årig pojke.

Kommentera denna artikel på Lakartidningen.se

REFERENSER

1. Kibbi AG, Tannous Z. Skin diseases caused by heat and cold. *Clin Dermatol.* 1998;16(1):91-8.
2. Lim DS, Egan CA. Reticulated rash on the thighs. Erythema ab igne. *Postgrad Med.* 2004;115(3):81-2.
3. Dellavalle RP, Gillum P. Erythema ab igne following heating/cooling blanket use in the intensive care unit. *Cutis.* 2000;66(2):136-8.
4. Helm TN, Spigel GT, Helm KF. Erythema ab igne caused by a car heater. *Cutis.* 1997;59(2):81-2.
5. Levinbook WS, Mallett J, Grant-Kels JM. Laptop computer – associated erythema ab igne. *Cutis.* 2007;80(4):319-20.
6. Bachmeyer C, Bensaid P, Begon E. Laptop computer as a modern cause of erythema ab igne. *J Eur Acad Dermatol Venereol.* 2009;23(6):736-7.
7. Cavallari V, Cicciarello R, Torre V, Gagliardi ME, Albiero F, Palazzo R, et al. Chronic heat-induced skin lesions (erythema ab igne): ultrastructural studies. *Ultrastruct Pathol.* 2001;25(2):93-7.
8. Sheynkin Y, Jung M, Yoo P, Schul-singer D, Komaroff E. Increase in scrotal temperature in laptop computer users. *Hum Reprod.* 2005;20(2):452-5.

■ sammanfattat

Erythema ab igne orsakas av långvarig direktkontakt med en värmekälla.

Under den senaste tiden rapporteras allt fler barn och ungdomar ha drabbats av hudförändringen.

Orsaken är att de suttit med

en bärbar dator – laptop – i knät flera timmar dagligen under en längre tid.

Prognosen för restitution är god om exponeringen för datorns värmealstrande batteri upphör.